

חוק השירותים הדיגיטליים האירופי - Digital Services Act (DSA)

לקוחות נכבדים,

בתחילת חודש אוקטובר 2022 אישרה מועצת האיחוד האירופי את חוק השירותים הדיגיטליים - Digital Services Act (DSA) אשר יכנס לתוקף בתחילת שנת 2024 וצפוי לחולל מהפיכה בתחום מתן השירותים הדיגיטליים ברשת האינטרנט, ובפרט ביחס לחובותיהן של פלטפורמות תוכן, מדיה ושירותים ברשת כלפי משתמשיהן. החוק, המהווה חלק ממגמת החקיקה העולמית בתחום הבטיחות והאמון ברשת (Trust & Safety), נועד לאחד (Harmonize) ולהסדיר את אופן הטיפול בתוכן במוצרים לא חוקיים, במידע כוזב, ובסיכונים חברתיים אחרים הבאים לידי ביטוי במרחב המקוון. זאת, באמצעות הגדרת מסגרת חוקית להסדרת חובותיהם של ספקי שירות דיגיטליים בתחום המסחר, השירותים והתוכן, לרבות הרשתות החברתיות ומנועי החיפוש הגדולים, בתחומי השקיפות (Transparency) והאחריותיות (Accountability). בכך, מכון החוק להגן על משתמשי השירותים המקוונים באיחוד האירופי מפני חשיפה למוצרים ולשירותים בלתי חוקיים ולהגן עליהם מפני פגיעה בזכויותיהם. החוק שם קץ לאי הוודאות ששררה עקב קיומם של חוקים מדינתיים שונים במדינות האיחוד האירופי, ומקדם את הוודאות המשפטית עבור הגורמים הפועלים בשוק - ספקים, צרכנים וגורמי ביניים כאחד.

תחולה

החוק חל על "גורמי הביניים" (Intermediary Services), דוגמת אתרי מסחר מקוונים, המספקים שירותים במרחב הדיגיטלי, ומקשרים בין ספקי שירותים ומוצרים ובין צרכנים או צרכנים פוטנציאליים, פרטיים ועסקיים כאחד. יש לציין כי על אף ההתייחסות המיוחדת בחוק לרשתות החברתיות ולמנועי החיפוש הגדולים, הרי שהוא חל באופן רחב על כללי כלל גורמי הביניים המעניקים שירותים דיגיטליים למשתמשים באיחוד האירופי, גם אם הם פועלים מחוץ לגבולות מדינות האיחוד, ולכן יחול גם על גופים ישראליים רלוונטיים. נבהיר, כי תחולת החוק היא על כל גורם ביניים שיש לו משתמשים באיחוד האירופי, ללא קשר לשאלה היכן הוא מאוגד, האם התכוון לפעול באירופה, ומה מספר המשתמשים במדינות האיחוד.

מנגנונים לדיווח על תוכן מפר

במסגרת ההתמודדות עם מוצרים, שירותים ותכנים בלתי חוקיים במרחב המקוון, דורש ה-DSA מגורמי הביניים להפעיל מנגנונים אשר יאפשרו למשתמשים ולגופי ניטור-תוכן להתריע על תוכן בלתי חוקי כאמור. כמו כן, לשם זיהוי נוכחים ומניעת הונאות, החוק דורש כי שירותי מסחר מקוונים יבצעו בדיקות אקראיות ביחס לחוקיות המוצרים והשירותים המוצעים באמצעותם, ויפעילו טכנולוגיות מתקדמות לזיהוי המוצרים ולשיפור יכולת המעקב אחר המוצרים הנמכרים (Traceability). החוק מחייב את הפלטפורמות לאפשר דיווח על תוכן מפר באופן נגיש ואחיד, ולספק תשובה מנומקת לפניית אלה בתוך זמן סביר. החוק אף דורש

מרשתות חברתיות לתת משקל גבוה לדיווחים על תוכן מפר מצד משתמשים שיוגדרו כ"מדווחים אמינים" (Trusted Flaggers).

כמו כן, החוק מחייב את הפלטפורמות המקוונות למנות נציג אירופי שישמש כמען לפניות של משתמשים ורשויות ציבוריות, לאפשר למשתמשים להתלונן בשפתם על הפרת הכללים בפני הפלטפורמות עצמן או בפני הרשות הלאומית שלהם ולדרוש פיצוי בגין הפרות. במקרים של הפרות בקנה מידה גדול של החוק, יוכלו ארגונים ציבוריים לייצג את המשתמשים ולהגן על זכויותיהם.

שקיפות ואכיפה שוויונית

הפלטפורמות המקוונות נדרשות לספק שקיפות רבה יותר באשר לאופן פעולתן. במסגרת זאת, עליהן לפרסם במסגרת תנאי השימוש את מדיניות ניהול התוכן (Content Moderation), לרבות האופן בו מופעלים אלגוריתמים של קבלת ההחלטות שלהן והשיקולים שבבסיסם, וכן מידע על אופן אכיפתם ועל האמצעים והכלים המשמשים לכך. כמו כן, עליהן לנסח את תנאי השימוש בשפה פשוטה ומובנת, בפרט כאשר השירות מיועד גם לקטנים, ולתת למשתמשים הודעה יזומה על שינויים בהם. רשתות חברתיות ומנועי חיפוש גדולים אף מחוייבים במתן סיכום תמציתי ונגיש של תנאי השימוש שלהם, לרבות מנגנוני תיקון של הפרות והסעדים העומדים לרשות המשתמשים. בנוסף, הפלטפורמות המקוונות נדרשות לשקיפות ביחס לאלגוריתמים המשמשים למתן המלצות למשתמשים על מוצרים או על תוכן, לרבות אודות הפרמטרים עליהם הם מבוססים, ולתת בידי המשתמשים את האפשרות לשנות או להשפיע על פרמטרים אלה.

בתחום הפרסום המקוון, מטיל ה-DSA חובת שקיפות מוגברת ביחס לזיהוי תוכן כפרסומי ולזהות הגורמים העומדים מאחוריו, ומחייב את הרשתות החברתיות הגדולות ליצור מאגר פרסומות נגיש וניתן לחיפוש על פי פרמטרים אלה.

לצד השקיפות הנדרשת מהפלטפורמות המקוונות ביחס לתנאי השימוש שלהן, הן נדרשות להפעיל באופן אובייקטיבי, עקבי ומידתי, תוך התחשבות בזכויות המשתמשים ובאינטרסים הלגיטימיים של כל הצדדים המעורבים. במסגרת זאת מחייב החוק את הפלטפורמות ליידע את המשתמשים אודות הסרת תוכן או הגבלת החשבון שלהם, לרבות הנימוקים לכך, ולתת בידם את האפשרות לערער על החלטות ניהול התוכן.

לבסוף, מחייב החוק פרסום דוח שנתי בדבר ציות להוראות בחוק וניהול התוכן, לרבות מתן נתונים על פניות להסרת תוכן, היקף התוכן שהוסר, סיבות ההסרה ופרטים נוספים.

איסורים נוספים

החוק אוסר על פרסום-מוכוון (Targeted Advertising) המתבסס על איפיון (Profiling) של ילדים או על קטגוריות שונות של מידע אישי, כגון: מוצא אתני, דיעות פוליטיות, או נטייה מינית. החוק אף אוסר על ספקי השירותים המקוונים לעשות שימוש ב"דפוסים אפלים" (Dark Patterns) - פרקטיקות שנועדו להטעות את המשתמשים, לתמרנם, ולגרום להם לבצע פעולות או בחירות בניגוד לרצונם החופשי.

פטור מאחריות

החוק פוטר מאחריות את גורמי הביניים המהווים "צינור בלבד", כגון ספקי אינטרנט, אשר אינם משפיעים כלל על זהות הצדדים לתקשורת או על התוכן המועבר. יתרה מכך, החוק אף מעניק פטור מאחריות לספקי שירותי Hosting ביחס לתכנים המאוחסנים בשרתייהם כל עוד אין להם ידיעה ממשית על אי חוקיות התכנים וכל עוד הם פועלים להסרתם עם קבלת הודעה בדבר אי החוקיות, בכפוף לחובות השקיפות ומתן אפשרות תגובה למשתמש. בהקשר זה, על אף שככלל גורמי ביניים פטורים מחובת ניטור תכנים אקטיבי לשם איתור הפרות, הרי שרשתות חברתיות גדולות במיוחד מחויבות להטמיע אמצעים טכנולוגיים להפחתת הסיכון

למשתמשים, לרבות כלי ניהול תוכן והפחתת סיכונים מקיומו של תוכן מפר.

אכיפה וקנסות

החוק מעניק סמכויות פיקוח וחקירה לרשויות לשם אכיפתו, מסדיר את סמכותן של רשויות האכיפה להורות על הסרת תוכן מפר, ומתווה את השיקולים הרלוונטיים לפני מתן צו הסרה כאמור. כמו כן, החוק מאפשר הטלת קנסות בשיעורים ניכרים: עד 1% מההכנסה השנתית או מהמחזור העולמי (על פי הגבוה מביניהם) של הגוף המפר בגין מסירת מידע בלתי מדויק, ועד 6% מהמחזור העולמי השנתי בגין הפרת הוראות החוק. בנוסף, מאפשר החוק תביעות אזרחיות וזכות לפיצוי כספי.

סיכום

חוק השירותים הדיגיטליים (DSA) אשר אושר בתחילת החודש וייכנס לתוקפו בתחילת 2024 צפוי לחולל מהפיכה בתחום מתן השירותים הדיגיטליים ברשת האינטרנט, ובפרט ביחס לחובותיהן של פלטפורמות תוכן, מדיה ושירותים מקוונים כלפי המשתמשים. אמנם מדובר בחקיקה אירופית, אולם בדומה לתחומים אחרים (דוגמת הגנת הפרטיות על ידי תקנות ה-GDPR), הוא עשוי לסמן אמת מידה עדכנית שתאומץ ותוטמע באופן נרחב ביחס לחובותיהן של פלטפורמות מקוונות באשר הן. במקביל אליו, מדינות נוספות מצויות בהליכי חקיקה שונים בתחום ה-Trust & Safety, לרבות ישראל, ואנו צופים שבעתיד הקרוב יאומצו דברי חקיקה נוספים שיסדירו את אחריות גורמי הביניים לתכנים בלתי חוקיים או פוגעניים באינטרנט.

מחלקת הסייבר וטכנולוגיות המידע במשרדנו עומדת לרשותכם בכל שאלה ביחס לחוק החדש, ותשמח לסייע בהיערכות לקראת כניסתו לתוקף.

עדכון זה נכתב על ידי רונן פלד

אנו עומדים לרשותכם בכל שאלה או הבהרה ונשמח לסייע ככל הנדרש.

למידע נוסף ניתן לפנות אל:

03-6941320

adat@fbclawyers.com

עו"ד עמית דת

03-6941320

orachum@fbclawyers.com

עו"ד עמרי רחום-טוויג

הכלול באגרת מידע זו הוא מידע כללי בלבד, הוא אינו חוות דעת משפטית או ייעוץ משפטי ואין להסתמך עליו. כל הזכויות שמורות לפישר (FBC & Co.). להירשם למייל זה או להסרה מרשימת התפוצה: newsletter@fbclawyers.com